

טורי גרומן שמואל

172392

בן דוד

נולד ב- תרפ"ה 1925

התגייס ב- 1947

שרת בגדוד "ברק" (12)

נפל ב- כ"ז ניסן תש"ח 6.5.1948

קבור בבית הקברות

גרומן שמואל

בן דויד. נולד בתרפ"ה (1925) בלודז, פולין. נתחנך במשפחה שומרת-מסורת. בהיותו בן 11 מתו עליו הוריו ונאלץ לדאוג לפרנסת עצמו. בימי מלחמת-העולם השניה היה בגיטו לודז בבית-יתומים, ששימש גם מקום להכשרה. עם חיסול הגיטו נשלח לגרמניה ונכלא במחנה-השמדה. אחרי שחרורו משם עבר לטארף שבצרפת, הצטרף לתנועת נח"ם, העפיל בעליה ב' באניה "לטרון", שנתפסה

עלידי הבריטים, והוגלה לקפריסין. בקפריסין שהה $7\frac{1}{2}$ חדשים ועלה ארצה ב-1947. הלך לאפיקים והתמסר שם בהתלהבות לעבודה בגדה-הירק. הוי החסידות וריקודיה השאירו רושם עמוק בנפשו עוד מילדותו, ובהיותו בתנועה התעוררה בו כפעם בפעם ההתלהבות החסידית שהאציל ממנה על חבריו. היה מממעטי-דיבור ומרבי-מעש, העמיס על עצמו כל עול כבוד ושימש מוסת לחבריו. חיבב את הרבים ונתחבב עליהם. לא ידע ויתורים. כל חולשת-אדם העכירה את רוחו. את רוב שיריו שר בחשאי ואיש לא שמעם. אך תסס בו היין המשומר מדורות, ותמיד הבלוג על עצבונו — "בשמחה נצא, חבריה, / ואם גם מכאוב בלב ; / אור יהי ; אם גם נדעה / כי מחשך סביב" ("המחול" — תורגם מאידיש).

בפרוץ המהומות, לאחר כ"ט בנובמבר, דרש שיגייסוהו לגדוד "ברק" והשתתף בהרבה פעולות של גדוד זה. נפל בבית-קשת, ליד סג'רה, ביום כ"ז בניסן תש"ח (6.5.1948) וב' ביום נקבר שם.

הקרב בו נפל גרומן שמואל ז"ל

בתוך הכיתה

באחד הימים ערך הלחש שעלינו להיות מופנים. — הלילה יוצאים! — לאן? — הרגשת עצבנות קלה בקרב המחלקה. סידורים שונים, נקני חנוכה, הכנת החגור, ובתקבל פקודת-המבצע, נודע לנו, כי המסרה היא קריאת-זכות. נקבעה שעת-היציאה. עם שחר עלינו לעלות על קרמרים-זחלים. ניהנו הוראות אחרונות. מן הצד — התקבלות של אנשי המשק, ובלב חברים וידידים — חרדה, חנה יוצאים, — ומי יודע עם מי מאלה נפגש מאוחר? והיוצאים אף הם הוגים פילוסופיה, בחבריהם, בבית ובידידים. ניתנה פקודה. כולם נדמו. איריה של כובד-ראש. לא ששנו אלי קריה, אך חלב מלא אומץ והכרה וידיעת המסרה. לקול ברכת חברים יצאנו לדרך. אחרי יבנאל ירדנו מן המכוניות ונשארגו כוח קטן, לבדנו בלילה האפל, הצופן בחובו סודות וסכנות.

אחרי ריכוז הכוח המלא, המיועד לפעולה זו, המשכנו בשדות, ביו קמה גבוהה, בסביבה בת שוטטו ראשוני "השומר". ההרהורים נושאים אותך, הרגשת רחוק, כאילו בקצה חוט ארוך, את הנשור מראשוני העליה ועד עתה, דרך עקובה דם וזיעה. אך הנה נתקלה רגלך, והתקלה מתווררת למסלול. אתה מתעורר, וממולך התבור מודק באפלת הלילה כצל ענק, מבטנו תר אחרי אחת הגבעות לרגלי התבור. שם עלינו להתמודד. חולכים דרכים ונהירים. חוץ מן המשדרים, המעבירים פקודות, אין איש מוציא הגה. אנו עוברים על פני שבילים ושדות, בקצות וגבעות, סלעים ומישור. נעצרים לכל רחש. משיכים הלאה. מתקרבים אל המסרה.

על מחלקתנו הוטל לפרוץ לתוך הכפר. והנה נכנסים אנו לואדי הארז ששלידו נפלו חברי בית-קשת. זכרונות הקרב תראשון עולים על לב. הכוח חולק לפי תפקידיו.

הגענו אל המסרה, תפסנו את המשלט האחרון. אנו מספיקים לקלוט את ההוראות האחרונות, והנה האות לעלות על הכפר.

מטר של יריות. ההצלחה האירה לנו פנים. אנשי הכפר הוסתעו כל-כך, שלא הספיקו לערוך הגנה של ממש. כבשנו את הכפר. העברנו את הסיוט מעל בית-קשת והסביבה.

בתוך הכפר מתגלגלות לעינינו גויות רבות של ערבים, אשר נפלו על כלי זיגם, בנסותם לעמוד על נפשם, ובורחים שפנו עורף. אנקת הגוססים והפצועים היתה קשה משוא. סרקנו את הכפר, מצאנו את הבגדים ותריסלי הצד של סירי בית-קשת.

עוד החבלנים מחבלים בבתיים, וההתקפה הנגדית של הערבים החלה. הפקודה לסגת אחרה לכו. בגלל יחידה אחת אשר לא יכלה לסגת מפני לחץ-האויב. הערבים הספיקו להתארגן ולהתחיל בהסתערות חזקה. הם נהרו בהמונים, מנוהלים בידי מפקדים מנוסים, תחת חיפוי של נשק אוטומטי, ובנצלם יפה את גדרות האבן וידיעתם את השטח, הצליחו לתפוש חלק מן הכפר. והנה הפצועים הראשונים, נאלצו להפריש כוח ניכר להוצאתם. עד-מהרה נמצאנו במצב קשה מאד ומוקפים מכל צד. מצבנו התחיל להיות נואש, ללא אפשרות להתחמק. נשארגו כעשרים וחמישה איש מוקפים בכפר. התחמשת אולה סלה. אנקת הפצועים, אשר לא הספקנו להוציא, — באזנינו. השליטה על האנשים נשמטה מיד הפקודה. הנה החל קרב פנים-אל-פנים, קרב רימונים. אתה רואה את פני אויבך ואינך מרגיש אלא זאת: עליך להקדיש! אך הנה אולו גם הרימונים. נצנץ הרהור: לנסות לסגת. אך כיצד? ואנו עיפים עד מות. ובכל אלה היו גילויי-גבורה נפלאים. על ידי נפגע שמואל גרומן, אשר עבר אתי קרבות רבים עונתי זוכר את מבט האחרון, כאשר ביקש מחברו להוסיף לו עוד כדור. אך בקשתו היתה מיותרת. כשניסינו להוציאנו מתוך האש, גוע בין זרועותי בעינים שואלות.

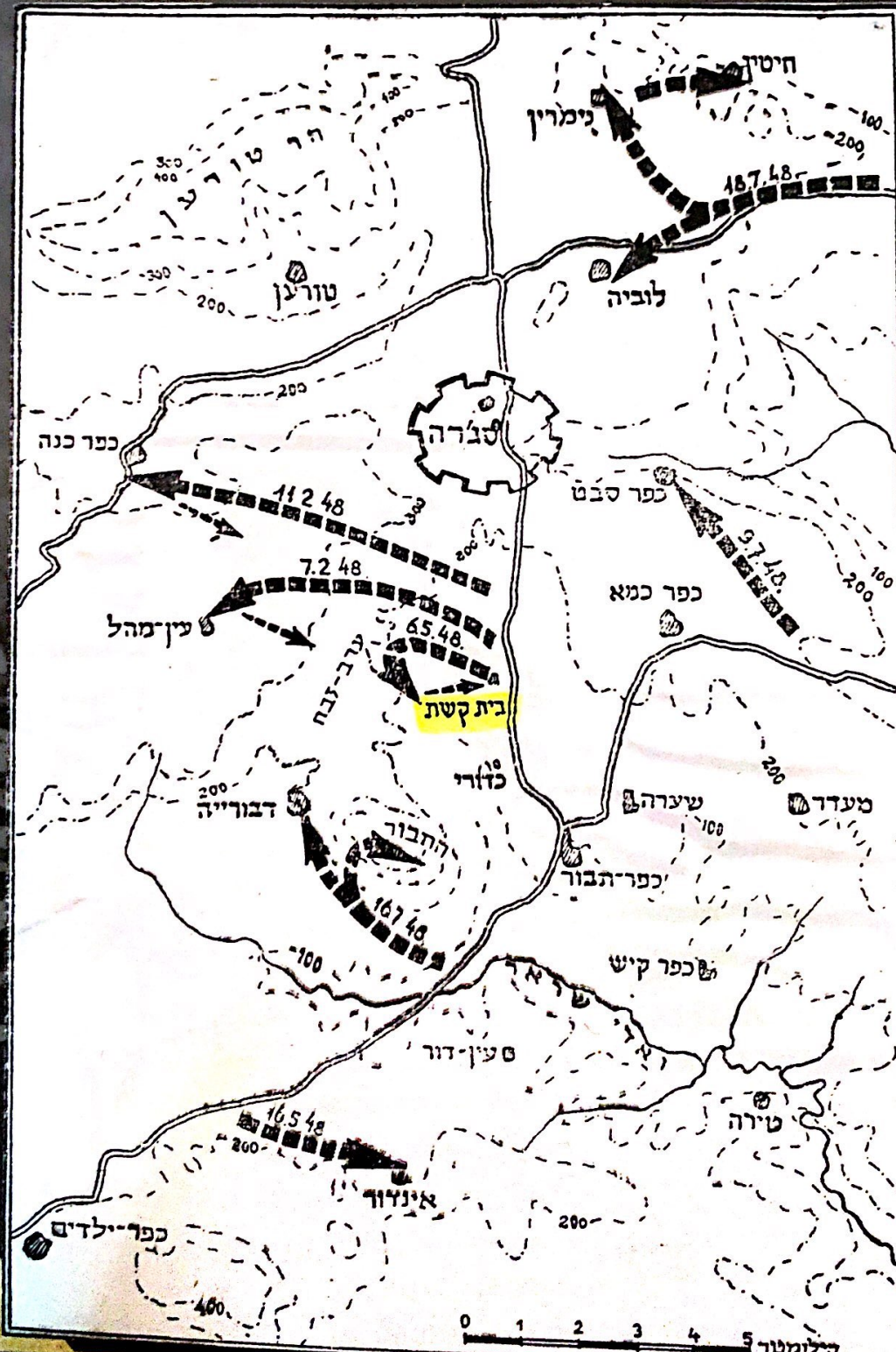
לא לשוא נשפך דם קדושים וטהורים. גבעת "שהב" נאללה. עשרים ושמונה בנים יקרים בלעה, אך הגבעה לנו היא, לנו, כי קנינו אותה במיטב בנינו.

ליום השנה, על קבר-אחים שנכרה בקרבת מקום, פחד ורחב הלב מכאב ושמחה למראה הגבעה הבנויה. בתים על גגותיהם האדומים עומדים בגאון וכאילו מראים על הכפר, קרמרים-זחלים, המוסל נתון והרוס מנגד.

אך שנה אחת חלפה, ומה רבה התמורת. וכואב הלב על אלה שלא זכו לראות באולה. לא זכת, ורק רוחם מרחפת תמיד מעל לגבעת "שהב", היא בית-קשת.

יולן האצורה

- 6.5. — יחידות ברק תקמו וכבשו את סג'רה הערבית, הצריכו את לוביה והדפו את התקפות הגד הערביות שבאו מכיוון סורטון. זה בשעה נערכה פשיטה רבתי בגזרת ערב'אזבא שנפתחה באבידות מרובות לכוחותינו.
- כנופיה גדולה של מקומיים מזוינים נבשה את ביתראס ותקפה באש את משמרהעמק. יחידות של "דרור" תקפו את "הריהנעש" ומשלס בקרבת ביתראס והגיסו את האויב בחזרה אל בסיסיו.
- 7.5. — רמות נפתלי הורעשה בשעות הבוקר.
- 9.5. — יחידה מגדוד "דרור" ערכה התקפת חסדה על לבין.

המחור

בשמחה צא, חבריא,
אם גם יצרו בלב;
אור יהי, אם גם נדעה
כי מחשך טובב.

ביתנים קרי השמש
אור וחום נותנים;
אם נחוש על מצח קמט
יקרנו פנים.

אם הכביד העול גבנו
שח לאדמה,
יען בשמחה בחוקנו,
רק לו יש צרך מה.

אם כאב כוסס לבנו
ומאחמל הדלם,
לו נשלח את התולנו;
לך ותעלם!

בשמחה צא, חבריא,
שלוכי יד על כל,
אם שכנה בלב תולעת
דירסוה במחול.

שאו עינים, אל נדמיע
איך לבכי מקום!
אם יבכה מי — או נשמיע
שיר סודי חיום.

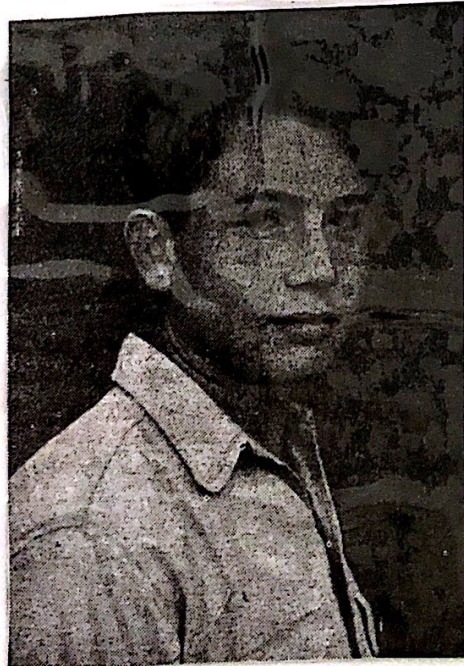
קשי חיים הרבה ראינו,
חאם לבכות כדאי;
די לבכות, כי די בכינו
די לנו ודיו.

משירי גרמן — תרגם מאירש שביח

שירים

שכתב

שמואל

אחלים

הוי כמה יפה את
צמיחות באחלים,
את האהל נעש
מבד וחבלים.

קר בחוץ וגשם,
מה זה תעש פה?
מה תעמוד אין ישע?
אל מאהל בוא!

רוח פה שורקת,
רוח שלממות,
איתן היר מתוקה
האהל לא ימוט!

מה רזאות עינינו
שמלוח ומעילים,
תתלבשו בבוהינו,
חדש מאהלים.

בחדר האוכל
על דלת וחלון
מבדי האהל
חלינו פת וילון.

יריעה נוססת
וכתובות מלים,
סיסמא זאת הנפרשת
חתכו מאהלים.

גיל בלב ורעד,
נשאים דגלים
קבוץ משיד צעד,
דגלו מאהלים.

הוי כמה יפה את
צמיחות באחלים,
את האהל נעש
מבד וחבלים.

בגיא-צלמוות – אירופה – – –

"יום עברה היום הזה... יום שואה ומשואה"

(צפניה, א, 15)

שמוליק, שמוליק חיקר... רעי לעט ולחרב...

נולדת כבן למשפחת חסידים ב-1925, בעיר לודז' שבפולין, אשר קהילתה היחודית, בת רבע המליון – שנייה בגודלה בפולנייה, אחרי קהילת ורשה הבירה...

ולד – 8 אחיות ואחים, ואתה צומח אל בר מצוותך. אך לא ארכו הימים, ובשנתך ה-14 פורצת מלחמה II, וב-8.9.1939 כובשים הנאצים את לודז', ומסיבים שמה ל: ליצמנשטט – עיץ גורל גרמני ממלחמה I, שכבשה, וכן ייקרא לגטו לודז', בו הם מצופפים בדוחק נורא ואיום, כמאתיים אלף נפש, ועוזריהם – שלושת מלאכי החבלה: המגיפה, הקור והרעב – מפילים כל חמישי בגטו – עוד בטרם הישלח המשלוחים לחלמנו, בירקנאו ואושוויץ, אך אליך, שמוליק, אין הרעה נוגעת – ותשרוד...

ויום אחד פוגשת אותך בגטו, אפוף הצלמוות, קרובתך, ציפורה, שתהא, לימים, בישראל – לציפורה סרניצקי, והיא היא אשר תמצא קברך אחרי 46 שנות חיפושים – למן 1945 עד 1991, אך יארכו הימים עד אז. ובינתיים, בגטו, שיחה חרישית ובאנאלית נטויה ביניכם. ואח"כ – דרכיכם נפרדות... וכעבור זמן לא רב נשלחות ציפורה ומרים קרובותיך לאושוויץ. וכבר הן דחוסות – עם רבות מאחיותיהן, גלוחות ראש ועירומות, בתא הגאזים – ולפתע נפתחת הדלת – ומלאך המוות השחור – איש הגסטפו – מצביע לעברך: – את! את! החוצה! שתיכן תופרות מומחיות. אתן דרושות לנו לעבודה חיונית.

שמואל גרומן

נולד 1925 בלודז למשפחה יהודית מסורתית. בן 11 מתו עליו הוריו והנער באלץ לעבוד כדי לפרנס את עצמו. בימי המלחמה היה בגיטו לודז, בבית יתומים ששימש גם מקום הכשרה. במוסד היו חיים ציוניים ערים ושמואליק היה בין הפעילים. עם חיסול הגיטו נשלח לגרמניה והתגלגל במחנות ריכוז והשמדה שונים. אחרי שחרורו הצטרף לתנועת נח"ם והלך להכשרה, העפיל עם קבוצתו ודרך מחנות קפריסין הגיע ארצה באוגוסט 1946 והלך לאפיקים. בהתלהבות התמסר לעבודת גן חירק. על אף הקשיים שהתלבט בהם ראה את דרכו בקיבוץ ובחקלאות. בפרוץ המהומות בארץ גויס, לפי דרישתו, לגדוד ברק והשתתף בהרבה פעולות. בקרב על בית-קצות בכ"ז בניסן תש"ה, מצא את מותו.

היה זה בסארף שבצרפת. ישבנו וחיכנו לאניה שתביא אותנו לחוף הנכסף. בלילות שבת אחרי המסיבה היינו תמיד רוקדים הורה. ורוקדים היינו עד לעייפות. שמואליק היה מחזיק מעמד עם הרוקדים האחרונים. הוא הסתחרר שעה ארוכה בקצב מהיר של המעגל. בריקודו היה מגיע להתלהבות ולשכחה עצמית. לשכחת עולם ומלואו. באחד מערבי השבתות כשיצאתי מן המעגל מיוגע ופרשתני לפוש' ביגש אלי, פניו הרחבים חייכו לעומתי ואמר: „אולי צא במחול חסידים, הא?" הייתי ציף וענתי בשלילה. אולם כשראיתי צל אכזבה בפניו חזרתי בי ואמרתי: „בוא נעשה חסידים! מידן מאכזב חסידים". „לעשות חסידים" הוזה אומר — לחקות את ריקודי החסידים.

רב היה חלקו וכשרונו של שמואליק בעשיית חסידים זו. בחדר האוכל שבפארנואלד, לאחר מסיבת ליל שבת, אסף שמואליק סביבו מהחבריא, הסב אתם לשולחן ופתח בניגוני חסידים מתוך חיקוי תמים של „העויות חסידיות" — מסלסלים פאות ומחליקים זקן ופודשים כפים אל על. ראש המזמרים היה כמובן שמואליק. אחרי הפיוזום והניגון — יוצאים בריקוד בהתלהבות עצומה. ולאחר המחול באה הצגת תמונות מחיי החסידים לפי „הדיבוק" ולפי הצגות אורות על חיי החסידים. פעם אגר שמואליק: כל מה שאנו מראים שייך לעברו של עמנו, אבל אנחנו ניצור בארץ דמות חדשה של יהודי! ושמואליק שידע את עמו ורצה לבנותו מחדש, הלך לקרב למענו ונפל למענו.

יעקב ר.

במידת הדיו

קשה לאדם שהקורא את שמואליק לכתוב עליו, ואפילו יחיו הדברים כנים ויוצאים מן חלם, אין אני יכול להשתחרר מהדיעה כמה סלדה נפשו של שמואליק מדברי שבת שנאמר עליו גם אם נאמרו שלא בפניו, אך אין לי דרך אחרת לספר עליו ולהזכיר את שמו, אלא בדרך המקובלת, גליעד של מלים...

שמואליק היה איש שמעשיו דברו בעדו, כי רק לעתים נדירות מאד פתח את פיו וסיפר על עצמו, במשך שלושת שנות חיינו אתו, נצטיירה דמותו בתופנו ע"י שורת ארוכה של מעשים ותגובות, השקפות ורעיונות, שהשקיעו באופן ישיר על חיי החברה שלנו.

לא היה דבר, מקטן ועד גדול, שלא נתן ידו לו, כשנא מוחלט של דיבורים מצא תמיד פורקן לערנותו במעשים של ממש, וכל שעשה, לא עשה למען התעלות על חבריו, אלא מתוך אמונה שלמה כי עליו לעשות תוך רצון חזק והתלהבות.

שלוש שנים קשות עבר עם החברה, ותמיד ובכל הזדמנות, שימש דוגמה אישית, כשהוא מושך אחריו את יתר חבריו.

הוא לא ידע פשרות, מול עיניו הודק תמיד האידיאל, שיצר אותו בנפשו, שעליו חלם ואליז נמשך בכל לבו מבלי לסטות ימינה או שמאלה, ומקיף היה האידיאל שלו, הוא הקיף את היחסים שבין חבר לחבר, את חיי הקבוצה, את האדם כולו, במעמסה כבדה זו קשה היתה דרכו בחיים, כי לא הרכין אף פעם את ראשו בפני המציאות וגם לא רצה לראות את האידיאלים שלו כחלום.

לא רבות הצליח בעמידתו העיקשת, נצחונות כמעט לא ידע, במקרים המרובים של כשלון במלחמתו לדרכו המיוחדת, היה נסוג ומסתגר בתוך עצמו, מתרחק מכל וכל ונפשו מלאה מרירות ואכזבה, אך לא אדם כשמואליק יעמוד מן הצד, כעבור זמן מה היה מתאושש, ושוב נשמעים בכל פינה ופינה צחוקו הרם והערותיו המזוזות והממריצות, ידיו שוב טרודות כאומרות למלא את אשר החסירו.

כזה הגני רואה אותו תמיד נגד עיני: עסוק וטורח לטובת הכלל, כשהוא משמיע דברי חיבה לזה ולזה וחיוך מרפרף על פניו הרחבים, הגלויים.

אין דבר נסתר מעיניו של שמואליק ואין חבר הזקוק לו והוא לא ימצא תיכף על ידו, החל מסעוד את פלוני בחליו וגמור במתנת יום חולדת לפלמוני תוך תשומת לב ענותנית, שמואליק לא ידע הפליה ומשוא פנים, כיחסו לפרט כן יחסו לכלל, ישרנות זו היא שמנעה ממנו גישה אינדיבידואלית בדרישותיו מהאנשים, מכולם דרש שות ולא שקל את מידת יכולתו של כל אחד.

בכל אדם קנאי לאידיאל שבלבו לא ידע שמואליק גמישות לגבי חולשות וולתו, אם כי לא חסרה לו גם תשומת לב מספקת, אך

בשום אופן לא עד כדי ויתורים על שלו.
כזה היה גם ביחסו למציאות שמצא בקיבוץ. אחרי שנים של
נדודים קיווה למצוא סוף סוף את הנכסף בחיי הקבוצה בארץ. והנה
לא הכול התאים בדיוק למה שייחל. מלא קוצר רוח והתמרמרות
התהלך קדורנית ימים על ימים. התעמק בכל מיני צללים, אשר האפילו
לדעתו, על האור הגדול של שלמות היצירה הקיבוצית.
בימיו האחרונים כרסמו הספק באמיתות החיים הקיבוציים
והמות אשר לקחו מאתנו, מנע ממנו להגיע לפתרון הבעיה הזאת
שראה בה את תוכן חייו.

שמואליק, אין ביכלתי לעמוד על כל דמותך, על נפש המשורר
שפעמה בקרבך, על האבקותך עם עצמך, על שנות יתמותך מגיל רך
כי מי יחדור לנפשך ואתה לא גילית לנו.
רבים השירים ששוררת אותם בלחש ואיש לא שמעם, ועוד
רבים מהם השירים שלא הבאת עד גמר. בלי ספק היו גם מיתרי עצב
רבים חבויים בנשמתך, שצלילם לא הגיע עדינו, כי ידעת להסתיר
כל נהי בצחוק רם.

בלי ספק התהלכת לא פעם עם כאב חרישי וחנקת אותו בלבן
בהורה עד סחרחורת חיפשת מפלט מבדידותך.
אהבנוך, שמואליק, כמותך לא שוכחים.

אל חופי ציון

”שאו-נס ציוננו העיזו! אל תעמדו!”
(ירמיה, ד', 6)

מליוני צאן אדם; עדרי עקורים ושרידי-חרב, שארית פליטת עמים —
כשעם ישראל מאבד רוב רובו באירופה — ושליש מכלל יהודי העולם;
מליונים שבים מבית הכלא הגרמני הגדול לבתיהם, ורק לאודי ישראל
שנותרו לפליטה — לא עוד בית — אלא ציון. וזו — סגורה ומסוגרת;
שמורה מכל משמר על ידי משחתות צי אלביון, שמיגר את צי צלב
הקרב — ועתה יוצא הוא לקרב נגד צי קליפות האגוז של מעפילי
ציון...

ואתה, שמוליק, מתגלגל, כרבבות ומאות אלפי אחיך — אל חופי הים
התיכון — לצרפת, כשמגמת פניך להיות לאיכר בציון — בקיבוץ, עד
בואך צרפתה — ותידחס על סיפון קליפת האגוז "לטרוף" — כשעל
סיפונה 1252 נפש, וב- 1.11.1946 ניווטה דרכה מזרחה, עדי הילכדה
בידי צי אלביון.

ותושלך שוב, שמוליק, אל בין גדרות התייל, ותהי לך קפריסין למחנה
ריכוז מחדש. ועיניך נשואות מזרחה, ויהודה הלוי שר לך: "לבי במזרח
— ואנוכי בסוף מערב —"

ולא נותר לך אלא לחרוק שן; לקמוץ אגרוף — ולידום — עד —
עד בוא שנת תש"ז — ונפתח השער לציון!

והדלת נסגרת בעדן, והגז מוזרם וחונק אחיותיהן, שתעלינה אחיכ
בעשן בארובת הכבשן. והן – ניצלות –
וכך נשלחים המשלוחים להשמדה –
ותשרוד...

וליוסף מולז' ריעד, שאינו מש ממך בגיטו, אתה אומר:
– יתום אני!

ולמוטל בן פייסי החזן דימית עצמך, שאם יתמזל המזל, וחוץ ממך
ייוותר עוד מי בחיים ממשפחתך – זכה תזכה בפייס...

אך – אהה – נותרו ציפורה ומרים ובעל החרמש – שחסך חרמשו
ממך באירופה – מצאך בשדה הקרב של בית קשת, שבה תמצא
מנוחת עולמים...

ויום אחד מריצים אתכם – היתומים – הקלגסים השחורים למפקד
בגיטו...

ואתם ניצבים שם, רוטטים, נפחדים, מצומקים, עטויים בלויי סחבות
– מאות יתומים בגטו מתפורר ונעלם. ובקצה המגרש – צי משאית
– שיירת המוות, שתישאכם לגיא ההריגה...

ואתה קורץ ליוסף, והוא לך – ואתם נושאים רגליים, ומהומה
במגרש – ומצליחים שניכם לחמוק.

ו ת ש ר ד ו . . .

ואז – נפרדות דרכיכם. ולאחרי חיסול שרידי הגטו – מצעידים אותך,
עם רבים כמותך, במסע מוות לגרמניה ומחנותיה –

ו ת ש ר ד . . .

עד נפול ברלין . . .

עד השחרור –

ותיוותר, הו; שמוליק, שמוליק הטוב... ותיוותר אוד מוצל מאש –

בפאת צפון, עלי גבע – אל מול תבור וחרמון

"לו, לצעיר, מעל קברי
פריחים ילקטו לור"
(נשריח כסקי, "אני מאמין")

שמוליק ...

נח אתה, עתה, מנוחת עולמים, אצלנו, בבית קשת, ושפר גורלך מגורל
מאות כמוך – שנצר אחרון למשפחתם, שעלתה בעשן ארובת הכבשן
היו – ובמותם ערירים ויתומים בארץ, בתשי"ח – אין אשר יפקוד
את קברים...

שפר גורלך – כי 43 שנים לאחר מותך – מצאוך ציפורה ויוסף –
ואני, ששרתי שירך, ועליתי לקברך, כאח, לך – הייתי ל"דוד" לבית
מרים במיאמי – כי כך יכנוני מעתה... ואתה – הקשב לנעים זמירות
ישראל – דוד בן ישי, ששר על חלקת קברך בספר תהלים, פרק פ"ט
במסוק בר המצווה שלו:

"צפון וימין – אתה בראתם;

תבור וחרמון בשמך ירננו".

והלוא ממקומך – השקף יסקיפו השניים האלה אליך – ואתה –
תחידך – ותצטרף לנעים זמירות ישראל בשירך שלך:

"בשמחה נצא, חברייא,

ואם גם מכאוב בלב –

אור יהי, אם גם נדעה –

כי מחשך – סביב סובב" ...

הו, שמוליק; שמוליק, אחי משדות הקרב העשנים של תשי"ח –

הן חרבי – לעט כיתתך, וחניתי – לקסת הדיו –

ואשיר שירך – ושירת רעיד הגחלניקיים, שעיימם נלחמתי בתשי"ח –

ואחי לכם לפה, כי עברית – לא ידעתם, לתאר עלילות גבורתכם –
ומאז תשי"ח – ראשנו לא ישת, ולא עוד יישחו בנות שירך – כשורר
החכם באדם בקוחלת, והשחר והאופל והמחשך – יעמזו באורך,
שיגיה מחשכי העצב – ויזמר שירתך לדוד-ידוד ...

ת נ צ ב " ה

מעבר למילים

מעבר לעולם

מעבר למהות

מעבר להגיון

מעבר לרגשות

מעל לאהבה

מעל לאכזבה

מעל השנאה

מתחת לרקיע

מתחת לכווכבים

מתחת לדשא

מתחת לאדמה אתה שוכב

אנחנו לא צריכים

כָּבֵר יִבְשׁוּ עֵינֵינוּ מִדְּמָעוֹת.
וּפִינוּ כָּבֵר נוֹתֵר אֵלֶם בְּלִי קוֹל
מָה עוֹד נִבְקֶשׁ, אָמֹר, מָה עוֹד
כִּמְעֵט בִּקְשָׁנוּ לָנוּ אֶת הַכֹּל.

אֶת הַגֶּשֶׁם תֵּן רַק בְּעֵתוֹ
וּבְאֵיב פֶּזֶר לָנוּ פְּרָחִים
וְתֵן שִׁיחֲזֹר שׁוֹב לְבֵיתוֹ –
יוֹתֵר מִזֶּה אֲנַחְנוּ לֹא צָרִיכִים.

כָּבֵר כָּאֲבָנוּ אֶלֶף צִלְקוֹת,
עֵמֶק בְּפָנִים הַסִּתְרָנוּ אֲנַחְה.
כָּבֵר יִבְשׁוּ עֵינֵינוּ מִלִּבְבוֹת –
אָמֹר שֶׁכָּבֵר עֲמַדְנוּ בַּמִּבְחָן.

אֶת הַגֶּשֶׁם תֵּן רַק בְּעֵתוֹ
וּבְאֵבִיב פִּזָּר לָנוּ פְּרָחִים,
וְתֵן לָהּ לִהְיוֹת שְׁנִית אֲתוֹ –
יוֹתֵר מִזֶּה אֲנַחְנוּ לֹא צָרִיכִים.

כָּבֵר כְּסִינוּ תֵּל וְעוֹד אֶחָד,
טִמְּנוּ אֶת לְבָנוּ בֵּין בְּרוּשִׁים.
עוֹד מְעַט תִּפְרֹץ הָאֲנָחָה –
קִבֵּל זֹאת פֶּתַח לָהּ מֵאֵד אִישִׁית

אֶת הַגֶּשֶׁם תֵּן רַק בְּעֵתוֹ
וּבְאֵבִיב פִּזָּר לָנוּ פְּרָחִים,
וְתֵן לָנוּ לָשׁוּב וּלְרֹאוֹתוֹ –
יוֹתֵר מִזֶּה אֲנַחְנוּ לֹא צָרִיכִים.